

DATA-FAIR NIEUWSBRIEF OKTOBER 2019

Inhoud

FAIR in de landbouw en in andere sectoren	1
Het voorbeeld voor DATA-FAIR in Europa: IoF2020	2
Data Circularity - data als grondstof voor een versnelde transitie naar een duurzame kringlooplandbouw	2
Uitwisselmechanismen	2
Draagvlakcreatie voor benchmark Rabobank met focusgroepen	3
Achtergrond & mogelijkheden Rabo Benchmark Duurzaamheid	3
Ontsluiting factuurberichten loonwerkers: benut bestaande tools	3
Naar een standaardfactuur voor de agrarische sector	4
Ontsluiten data Gecombineerde Opgave RVO.....	4
Informatie uit de gekoppelde data, wat kun je ermee?.....	5
De deelprojecten in DATA-FAIR, voortgang in het kort.....	5

FAIR in de landbouw en in andere sectoren

Het begrip FAIR heeft in korte tijd brede impact gekregen. De principes komen uit de communicatiewereld. Als je googelt op 'data fair', dan kom je het eerst op gezondheidszorg uit, daar is omgang met data al jaren een gevoelig onderwerp. De manier waarop we met de principes omgaan verschilt, maar veel eisen aan opslag, toegang, interoperabiliteit en herbruikbaarheid zijn in verschillende sectoren dezelfde.

Peter Parea, ZLTO

De FAIR principes: data Findable, Accessible, Interoperable, Reusable komt van een groep wetenschappers, bibliothecarissen, archivariissen, uitgevers en onderzoeksfinanciers (FORCE11). Zij zijn dagelijks bezig met informatie verzamelen en verspreiden. De principes zijn basisvoorwaarde om nieuwe mogelijkheden te halen uit het digitaal wetenschappelijk publiceren met softwaretools en sociale mediakanalen.

Voor je gezondheid zijn de meest actuele data vaak letterlijk van levensbelang: is er een nieuwe behandeling beschikbaar? Je gaat ervan uit dat je dokter het weet en het loont de moeite om zelf data te vinden (Findable), met de zekerheid dat je ook bij het antwoord op jouw vraag kunt maar een ander niet bij jouw persoonlijke gegevens (Accessable); dat de informatiesystemen van het ziekenhuis deze data ook benutten (Interoperable) en dat dokters en patiënten hun ervaringen aan die data kunnen koppelen (Reusable). ZonMW, de belangrijkste financier van gezondheidsprojecten gaat ook uit van de FAIR-principes, zodat de gefinancierde resultaten leiden tot een betere gezondheid(szorg) in Nederland.

In de landbouw en andere sectoren gelden dezelfde FAIR-principes, die stap voor stap, met nieuwe koppelingen, ingevoerd worden. Soms gebeurt dit als de processie van Echternach: 3 stappen vooruit, 2 achteruit. Een voorbeeld is het beschikbaar stellen van Gecombineerde Opgave (GO)-data in de vorm van een API in de trial met Achmea (zie verderop in de nieuwsbrief). Dan is het belangrijk om samen op te trekken, en dan is het goed samenwerking in een initiatief als DATA-FAIR geregeld is.

Waar het uiteindelijk om gaat is dat mensen beter in staat zijn en vertrouwen hebben om met elkaar data te delen. Boeren en hun netwerkpartners kunnen daarin goede voorbeelden bieden. Vandaar dat we in DATA-FAIR met pilots laten zien dát en hóé data delen kan.

Het voorbeeld voor DATA-FAIR in Europa: IoF2020

Sjaak Wolfert, Wageningen Economic Research

DATA-FAIR loopt parallel aan het Europese project IoF2020 en er zijn veel verbindingen in de vorm van gezamenlijke onderwerpen en uitdagingen. Voor een deel zijn dezelfde bedrijven en organisaties actief in beide projecten en op die manier wordt kennis en expertise optimaal uitgewisseld en benut. Hoewel in IoF2020 de nadruk meer ligt op Internet of Things (IoT), speelt data daarbij onvermijdelijk een belangrijke rol. Zo wordt er gewerkt aan het oplossen van technische vraagstukken op het gebied van uitwisseling van data tussen verschillende systemen in werkpakket 3 (WP3). Daarnaast is er veel aandacht voor het gezamenlijk formuleren van businessmodellen en het delen van data op een verantwoorde en veilige manier. Dit gebeurt allemaal rondom 33 use case projecten in diverse sectoren in heel Europa. Meer informatie is te vinden op www.IoF2020.eu. Voor meer gedetailleerde resultaten kunt u rapporten lezen via www.iof2020.eu/about/deliverables. Contact: sjaak.wolfert@wur.nl.

Ondertussen is – voortbouwend op IoF2020 – het EU-project SmartAgriHubs gestart. SmartAgriHubs heeft als doelstelling het creëren van een netwerk van regionale Digital Innovation Hubs en Competence Centers in heel Europa. Een DIH fungeert als lokaal contactpunt waar diverse stakeholders terecht kunnen met vragen en ideeën over Digitalisering met als doel nieuwe innovaties te initiëren. Meer info: www.smartagrihubs.eu.

Data Circularity - data als grondstof voor een versnelde transitie naar een duurzame kringlooplandbouw

Sjaak Wolfert, Wageningen Economic Research

Eind augustus is het projectvoorstel Data Circularity als publiek-privaat samenwerkingsproject ingediend bij de topsector Agri-Food. De transitie naar een duurzame kringlooplandbouw is een complexe uitdaging voor de agri-food sector waarin data een belangrijke rol zal vervullen. Met data worden kringlopen meetbaar en transitieprocessen versneld. Ondanks de vergaande digitalisering is het delen van data nog steeds een grote technische en organisatorische uitdaging. Data Circularity beoogt een versnelde transitie naar een duurzame kringlooplandbouw door het verhogen van de waarde, veelzijdigheid en beschikbaarheid van agri-food data. Het project zal voortbouwen op de resultaten van DATA-FAIR en als het voorstel wordt goedgekeurd, zal hier vanaf 2020 voor vier jaar aan gewerkt worden met diverse bestaande en nieuwe bedrijfslevenpartners en Wageningen Research.

Uitwisselmechanismen

Jules Bloem, Wageningen Economic Research

Bij de start van DATA-FAIR is het verzoek neergelegd om een overzicht te maken van dataplatforms en datahubs, zoals Joindata, in Europa. Hiertoe zal in oktober een enquête uitgestuurd worden naar 16 organisaties die de meest relevante dataplatforms beheren.

Er is een sterke ontwikkeling gaande op het gebied van dataplatforms en datahubs, in binnen- en buitenland en binnen en buiten de agrarische sector. Hoe deze platforms en hubs eruitzien hangt vaak af van het doel waarvoor ze zijn opgericht: platforms waarbij melkrobotgegevens van verschillende bedrijven worden verzameld en gekoppeld aan managementinformatiesystemen zijn heel anders dan platforms waarbij trekkerdata gekoppeld worden aan drone- en satelliet-/gps-data. Niet alleen is in

zulke gevallen de oorsprong van de data (koe, machine, gewas) anders, ook de formaten en protocollen die gebruikt worden om de data te representeren en uit te wisselen (XML, JSON) verschillen vaak van elkaar.

Deze enquête is bedoeld om een globaal inzicht te krijgen in deze verschillen in het "landschap" van dataplatforms en -hubs. Dit inzicht is van belang omdat in toenemende mate ook data uitgewisseld zal gaan worden tussen de verschillende dataplatforms en -hubs.

Deelnemers aan deze enquête krijgen na afloop een geanonimiseerd verslag van de bevindingen uit deze enquête toegestuurd.

Draagvlakcreatie voor benchmark Rabobank met focusgroepen

Jeen Nijboer (Rabobank) en Harry Kortstee (Wageningen Economic Research)

Rabobank heeft voortgang gemaakt op rapportages over duurzaamheid. Interessant was dat de ondernemers uit de eerste invoerbedrijven inzicht kregen hoe hun invoer (acties op het bedrijf) en de instellingen door Rabobank (grenswaarden om laag/midden/hoog te scoren) samen de kleur van het verkeerslicht bepaalden. Het benchmarkproduct is dus in deze fase geschikt om in detail, op het niveau van de invoer per activiteit, te communiceren hoe de ondernemer en de bank tegen duurzaamheid aankijken. En op basis daarvan te komen tot instellingen waar de ondernemer en de bank beide achter staan en die beide inzicht geven (in het eigen bedrijf respectievelijk de impact van de bank als totaal op de landbouw).

Achtergrond & mogelijkheden Rabo Benchmark Duurzaamheid

Jeen Nijboer, Rabobank

De benchmark van Rabobank is onderdeel van een aanpak waarin de Rabobank klanten steeds concreter beloont voor duurzaamheidsprestaties. De 'duurzaamheidsprestaties waarderen' leefde al langere tijd binnen de totale kredietbeoordeling van de individuele klant. Nu kunnen we met beschikbare concrete duurzaamheidsdata veel beter inzicht geven in de ontwikkeling van duurzaamheidsprestaties. Als deze duurzaamheidsprestaties ook nog gekoppeld kunnen worden met financiële prestaties die onderling vergeleken kunnen worden, levert dit interessante informatie op voor onze klanten om uiteindelijk onze ambities op duurzaamheid te kunnen realiseren.

Ontsluiting factuurberichten loonwerkers: benut bestaande tools

Frank Pisters, VAA

Eén van de doelstellingen van het Datafairproject is het stimuleren van de uitwisseling, het hergebruik van data. Dit kan concreet door bijdrages te leveren aan het opzetten van architecturen van datahubs, of het werken aan standaarden, maar het kan ook door het faciliteren van partijen om te komen tot samenwerking.

Een voorbeeld van het laatste is het project dat onlangs is gestart met betrekking tot het uitwisselen van facturen van loonwerkers. Binnen het Datafairproject kwamen de wensen van een aantal partijen die deze factuurberichten willen gebruiken, en partijen die de uitwisseling willen faciliteren, bij elkaar. Resultaat is nu dat er een pilot is gestart waaraan de volgende partijen meewerken:

- Rovecom, die via haar applicaties aan loonwerkers de mogelijkheid biedt om de factuurberichten digitaal te kunnen versturen in een door anderen te hanteren formaat.
- JoinData, dat een dataplatform biedt en stimuleert dat op basis van beschikbare data innovatieve toepassingen ontwikkeld worden
- Cumela, de belangenbehartiger van loonwerkbedrijven, die de uitwisseling van data wil stimuleren om zo te bereiken dat loonwerkers hun klanten effectiever en efficiënter kunnen informeren over verrichte werkzaamheden
- Een aantal loonwerkbedrijven, die hier snel mee aan de slag willen

- Accountantskantoren werkzaam in de agrarische sector, die door het digitaal kunnen verwerken van factuurberichten een flinke efficiencywinst boeken voor hun klanten
- De Kringloopwijzer, die door het gebruik van de factuurinformatie digitaal de beschikking krijgt over gegevens met betrekking tot aanwending en gebruik van kunstmest en dergelijke.

Een groot aantal partijen, bedrijven en belangenbehartigers, die samen moeten werken om deze pilot tot een succes te maken. Datafair faciliteert nu dit proces, heeft partijen bij elkaar gebracht, ondersteunt en bemiddelt waar nodig, en stimuleert de voortgang en verdere ontwikkeling.

Joindata is inmiddels de trekker van deze pilot geworden. Eerste resultaat uit de pilot was dat het vullen van het bericht door de loonwerkers aandacht behoeft. AgroConnect gaat nu het standaardbericht bekijken, ook in het licht van het nieuwe standaardfactuurbericht, en zorgt ook voor een handleiding.

Naar een standaardfactuur voor de agrarische sector

Conny Graumans, AgroConnect

Het uitwisselen van factuurdata is één van de grootste en belangrijkste digitale informatiestromen in de agrarische sector. Echter, in de loop der jaren zijn er verschillende berichttypen ontstaan waarmee factuurgegevens worden uitgewisseld, zoals het EDI-Slacht-bericht, het EDI-Zuivel-bericht, het XML-Factuur-bericht, etc. Voor de accountancy die de facturen moet verwerken is dat ongewenst. Zij ontvangen de factuurgegevens graag in een uniform formaat. Europese overheden hebben besloten dat zij nog maar twee type factuurberichten zullen verwerken: het UN/Cefact-factuurbericht en het UBL-factuurbericht. UN staat voor de Verenigde Naties en UBL voor Universal Business Language. In andere branches zien we dat het UBL-factuurbericht als *dé facto* standaard is boven komen drijven. Aan het basis bericht zijn dan branche-specifieke extensies toegevoegd. Dat is onder andere gedaan voor de bouw- en energiesector. Het streven is om ook als agrarische sector stap voor stap toe te werken naar het gebruik van het UBL-factuurbericht.

In het AgroConnect-overleg met accountantskantoren en solution providers van 24 juni jongstleden is besloten om de UBL-invoice v2.1 als *dé* standaard voor het uitwisselen van digitale facturen sterk te promoten. Er is voor gekozen om als proof of concept voor de volgende twee toepassingen de invoerinstructie voor een UBL-invoice in detail uit te werken. Het betreft de melkgeldnota en het uitwisselen van facturen met telersverenigingen in de AGF-branch. Daarnaast is aan Cumela voorgesteld om voor de loonwerksector ook een UBL-invoice invoerinstructie uit te werken.

Het kernteam dat hierin het voortouw neemt bestaat uit: Johan den Engelse (FrugIcom), Harm de Bruin (JoinData), Hendricus Wind (UnifiedPost), René Rankenberg (Countus), Henri Wilbers (VAA), Conny Graumans (AgroConnect).

Ontsluiten data Gecombineerde Opgave RVO

Conny Graumans, AgroConnect

Jaarlijks doet iedere boer eind april – begin mei op aangeven van RVO, de Gecombineerde Opgave (GO). De data van de GO zijn niet alleen voor RVO interessant maar ook voor dienstverleners/adviseurs/erfbetreders. Een deel van de data is inmiddels via webservices ontsloten. Verkend is hoe de verschillende stakeholders gebruik zouden willen maken van de GO-data. In de volgende stap wordt in kaart gebracht welke data inmiddels via de bestaande webservices is ontsloten en voor welke GO-data het interessant is om een nieuwe webservice te ontwikkelen. Vanzelfsprekend wordt de data uitsluitend versterkt aan gebruikers die hiertoe door de boer gemachtigd zijn. Dit DATA-FAIR-initiatief wordt ondersteund door ComponentAgro, Achmea, CRV, Countus, Alfa Accountants, ZuivelNL, RVO en AgroConnect. De status is nu dat RVO heeft toegezegd een interne analyse te maken van welke GO-data al via de bestaande webservices wordt ontsloten en wat er dan nog over blijft om via een aparte webservice te ontsluiten. Inmiddels is besloten om naast de

webservice voor het uitvragen van Bedrijfspercelen een aparte webservice te ontwikkelen voor het uitvragen van Regelingspercelen.

Informatie uit de gekoppelde data, wat kun je ermee?

Peter Parea, Rik Vlemminx, ZLTO

VION heeft met partners Joindata, COV, VAA, en ZLTO een beter slachtbericht samengesteld en brengt dit naar rundveehouders. Voor verdere advisering wordt dit bericht ook gekoppeld wordt aan OPTicow van ZLTO. De opbrengst van deze ontwikkeling voor de boer zit in de details, maar kunnen grote gevolgen hebben. Een voorbeeld: als aan de slachtlijn blauwe plekken in de nek van de dieren zijn geconstateerd, kan de veehouder nagaan of de boxen in de loop van de tijd te klein geworden zijn of de buis bij het voerhek te laag is geworden. Als er dan een aanpassing heeft plaatsgevonden en de koeien zich beter voelen, kunnen we dat mogelijk aan de melkgift zien.

De deelprojecten in DATA-FAIR, voortgang in het kort

Het DATA-FAIR Project Management Team

Het Project Management Team belt iedere 2 weken over de voortgang, knelpunten en successen in de voorbeeldprojecten (pilots) van DATA-FAIR. Hierbij een stand van zaken:

1. Bedrijfsspecifieke normen en duurzaamheidsdata voor kredietbeoordeling, Rabobank

Voor Rabobank zijn de kengetallen met vereiste invoer voor de benchmark vastgelegd. Met enkele voorbeeldbedrijven uit het Bedrijveninformatienet van Wageningen Economic Research is het systeem gevuld. De geïnterviewde ondernemers snapt de betekenis van de wat ingevoerd moest worden en de uitkomsten. Daarmee is de tijd rijp om het systeem op te schalen: vullen met data inclusief afspraken met Joindata en het verzorgen van de ICT-voorzieningen in de bank zelf.

2. Gezamenlijk machtigingssysteem, ZLTO

Doel van deze trial is dat een aantal koppelingen/machtigingen via een centraal boeren-bestuurd machtigingenregister gingen lopen. Dat doel wordt voortvarend ingevuld door Joindata. ZLTO heeft een datastrategie opgesteld, om informatie uit dergelijke koppelingen versneld voor agrariërs beschikbaar te krijgen. In de komende maand starten concrete acties om deze strategie in te vullen.

3. Verbetering kwaliteit, transparantie en planning met het BEEFHUB-systeem voor runderen, Vion

Het BEEFHUB-systeem draait: boeren die koeien aan VION leveren krijgen slachtinformatie in een overzichtelijke benchmark. Ook andere slachterijen kunnen volgens dezelfde COV-standaard informatie leveren, zodat een sectorbrede invulling mogelijk is.

4. Ontwikkelen Big Data analyse service

Informatienetdata staan via webportaal www.Agrimatie.nl tot ieders beschikking. Geïnteresseerde partijen kunnen met Wageningen Economic Research via API's - mits gemachtigd - informatie opvragen, met overzichten en benchmarks.

6. Minder administratie bij verzekeringen en risicoanalyse met externe data, Achmea

Tractoren en (andere) landbouwmachines genereren veel data. Deze data hebben betrekking onder andere op de locatie, de performance van de apparatuur, de werkzaamheden die worden uitgevoerd en de metingen (bijvoorbeeld aan de bodem en het gewas) die tijdens die werkzaamheden worden uitgevoerd. In theorie bieden deze data veel mogelijkheden om 1) risicoanalyses uit te voeren, 2) incidenten te analyseren én te voorkomen, en daarmee 3) de verzekeraarbaarheid van landbouwmachines te verbeteren. Op dit moment is echter nog onduidelijk welke data precies

beschikbaar zijn, wat de kwaliteit is van die data en in hoeverre ze bruikbaar zijn voor genoemde drie doelen. Daarom is nu een proef gestart waarbij 2 tractoren op een akkerbouwbedrijf zijn uitgerust met apparatuur om de data uit te kunnen lezen. Achmea en Wageningen Economic Research gaan vervolgens met een groep Wageningse studenten aan de slag om de bruikbaarheid van deze data te onderzoeken.

7.Datastrategie loonwerk, Cumela

Bij loonwerkers draaien vaak 3-4 administratie- en planningssystemen, die onderling niet gekoppeld zijn. Daardoor worden een aantal mogelijkheden voor diensten aan boeren niet benut of moeten data worden overgetypt. De proef om dit in beeld te brengen en harmoniseren is uitgebreid .

8.Financiële data bodembeheer, ZLTO

Verbetering van de bodem kan worden bereikt met diverse maatregelen (bewerkingen, bemesting, etc). Maatregelen hebben hun invloed op bodem, water, lucht, kringloop. Daarnaast is de impact afhankelijk van de schaal waarop je kijkt: perceel/bedrijf/buren/regio/keten/sector/NL/NWE/EU/globaal. Daarnaast hebben de maatregelen invloed op elkaar: als je mest scheidt, ga je beide fracties aanwenden/ plaatsen; of: je kunt compost aanwenden (meer organische stof) als je niet de volle ruimte hebt gevuld met drijfmest. We gaan na of we in DATA-FAIR de data over deze relaties kunnen benoemen voor enkele mestsoorten. Daarnaast stellen we een aanpak voor om deze complexe materie naar verschillende doelgroepen begrijpelijk te communiceren. Zo kunnen we hopelijk bijdragen aan een omslag van 'oplossen van een overschot' naar 'verbeterde beschikbaarheid van plant- en bodemvoedingsstoffen'.

9.Duurzaamheidsmeting bij boeren in vraaggestuurde vleesketens,

Uitwisselen van duurzaamheidsinformatie door de hele keten speelt een belangrijke rol bij het ontwikkelen van vraaggestuurde ketens. Om tot deze informatie-uitwisseling te komen is het volgende nodig: een overzicht van data/indicatoren, met een meta-datamodel, een aanpak hoe de data verzameld en getransporteerd worden, en een pilot waarin een ICT-systeem getest, opgeschaald en verbeterd wordt. In dit proces worden boeren nauw betrokken en is interactie met afnemers (en NGO). De uitvoering van deze case is gestart.
